

Opinie Betaalde mantelzorg

Geef mantelzorgers geen contract maar steun

Trouw 14 juli 2020

Met mantelzorgers in loondienst begeven we ons op een glijdende schaal, die de relatie tussen mensen verandert, aldus Liesbeth Hoogendijk.

Liesbeth Hoogendijk 14 juli 2020, 18:02

De wereld van mantelzorg is volop in beweging en dan kunnen er onverwachte dilemma's ontstaan. Een goed voorbeeld hiervan is het in loondienst nemen van mantelzorgers door zorginstellingen. Zo worden er nu in Limburg mantelzorgers voor een paar uur per week in dienst genomen. Positief is dat je als mantelzorger in ieder geval een vergoeding ontvangt voor de kosten die je maakt. Bovendien, zo stellen voorstanders, kan dit een antwoord zijn op de groeiende personeelstekorten in de zorg en de mogelijkheid om mantelzorgers te compenseren voor hun inzet.

Maar bij mij overheerst de zorg over wat deze ontwikkeling in z'n essentie betekent voor mantelzorg. Het gaat dan niet om de individuele

mantelzorger, maar om de maatschappelijke gevolgen van het betalen van mantelzorg en de glijdende schaal die onvermijdelijk gaat ontstaan.

Het gaat bij mantelzorg om de persoonlijke relatie die mensen hebben met elkaar. Daar liggen geen zakelijke afspraken aan ten grondslag, er zijn geen protocollen, geen begin- en eindtijden. De relatie volgt het patroon dat er was voordat iemand ziek of zorgbehoevend werd. En de keuze om mantelzorg te geven is een persoonlijke keuze. Dat geldt ook voor de wijze waarop.

Zakelijk contract

Het toevoegen van een ander belang, zoals geld, gaat ten koste van de essentie van mantelzorg en verandert de relatie. De gelijkwaardigheid die mensen zo vaak nastreven, komt extra onder druk te staan. Verplichtingen en macht gaan een rol spelen.

Een arbeidsovereenkomst is ‘onder de streep’ een zakelijk contract met rechten en plichten. Een bezoek aan de zorgvrager volgt niet meer het pad van wat op dat moment passend is voor beiden, maar het pad van de verplichte werktijd. Er ontstaat een machtsverhouding.

Dat kan juist de druk op de mantelzorger verhogen. Zo kan het gebeuren dat de zorginstelling vanwege onderbezetting een verzoek om een vrije dag weigert. Ook kun je als je in dienst bent vaak minder kritisch zijn op de zorgorganisatie, waarbij je in dienst bent.

Een ander punt is dat de zorginstelling zich het recht voorbehoudt om de ene mantelzorger wel een arbeidsovereenkomst aan te bieden en de andere niet. Wat doet dit met de tweedeling tussen betaalde en onbetaalde mantelzorgers?

Ondersteuning die daadwerkelijk helpt

Met de bezoekersstop in de verpleeghuizen vers in het geheugen zullen ongetwijfeld meer mantelzorgers proberen om op de loonlijst te komen voordat er een eventuele tweede coronagolf uitbreekt. Want degenen die een arbeidsovereenkomst hebben bij de Limburgse zorginstelling mochten/moesten de afgelopen periode wel gewoon komen. Zijn zij in essentie nou echt anders dan de mantelzorgers zonder loonstrookje die nu niet naar binnen mochten? Volgens mij niet. Deze tweedeling is op ethische en praktische gronden niet te verantwoorden.

Het is belangrijk dat mantelzorgers voldoende gecompenseerd worden voor de kosten die zij maken. MantelzorgNL pleit daarom voor ondersteuning die hen daadwerkelijk helpt. Denk aan een fonds om (reis)kosten te dekken, aan het voorkomen van stapeling van kosten en aan regelingen op het werk die tijdelijk minder werken mogelijk maken terwijl de pensioenopbouw doorloopt en een deel van het gemiste inkomen wordt gecompenseerd.

Als wij als samenleving bereid zijn publieke middelen in te zetten om mantelzorgers in staat te stellen om te zorgen, laten we dat dan doen zonder arbeidsovereenkomsten of andere contracten. Maar met voldoende hulp en ondersteuning, ook financieel.

Uiteindelijk gaat het immers over de houdbaarheid van de zorg én de solidariteit waar ons zorgstelsel van afhankelijk is.

Lees ook:

Mantelzorger in loondienst zorgt voor opschudding

De Limburgse zorggroep Cicero heeft sinds vorig jaar mantelzorgers in loondienst. Volgens critici brengt dit [het vrijwillige karakter van mantelzorg in gevaar](#).

Geef jonge mantelzorgers dezelfde kansen als een jonge topsporter

Voor jonge mantelzorgers is het vaak lastig de zorg voor een naaste met school en studie te combineren. Maak daarom dat ze aanspraak kunnen maken op [dezelfde regelingen als jonge topsporters](#), bepleiten Lars van Schooten en Jeltje Straatman van het CDJA.

Meneer De Koning laat zich vrijwillig opsluiten in het verpleeghuis, om bij zijn vrouw te zijn

Twee weken keek hij naar zijn vrouw Adriana door de verre kijker, omdat hij niet op bezoek mocht. Nu zit Charles de Koning (83) [met haar in quarantaine](#) in het verpleeghuis.